

Проект Закону “Про внесення змін до Прикінцевих положень Сімейного кодексу України (щодо окремих питань влаштування та перебування дитини в сім’ї патронатного вихователя під час періоду дії воєнного стану)”

№7443, дата реєстрації: 08.06.2022 року

Суб’єкт законодавчої ініціативи:

Народний депутат України

Ініціатори законопроекту:

Ляшенко Анастасія Олексіївна (IX скликання)

Висновок:

Гендерно-нейтральний

Опис законопроекту.

Законопроект пропонує на період дії воєнного стану влаштовувати в сім’ї патронатного вихователя дітей, які не є рідними братами та сестрами або такими, що виховувались в одній сім’ї, а також продовжити термін перебування дитини в сім’ї патронатного вихователя на період, що перевищує шість місяців, але не довше, аніж до припинення чи скасування правового режиму воєнного стану.

Основні положення законопроекту.

Проектом Закону пропонується доповнити Прикінцеві положення Сімейного кодексу України новим пунктом 2-2, в якому передбачити, що в умовах правового режиму воєнного стану зупиняється дія ч.5 та абзацу третього ч.6 ст. 252 Сімейного кодексу України, які передбачають, що до сім’ї патронатного вихователя можуть бути одночасно влаштовані тільки діти, які є між собою рідними братами та сестрами, або діти, які виховувались в одній сім’ї та загальний термін перебування дитини в сім’ї патронатного вихователя не може перевищувати шість місяців.

Натомість автори законопроекту пропонують на період дії воєнного стану дозволити одночасно влаштовувати в сім’ю патронатних вихователів не лише дітей, які є рідними братами та сестрами, або які виховувались в одній сім’ї, але й дітей, які не поєднані родинними зв’язками і ніколи разом не проживали, проте в будь-якому разі не більше п’яти осіб.

Окрім того, пропонується, що термін перебування дитини в сім’ї патронатного вихователя може бути продовжений органом опіки та піклування на період, що перевищує шість місяців, але не довше, аніж до припинення чи скасування правового режиму воєнного стану.

Законопроект передбачає також, що якщо патронатний вихователь, який здійснив переміщення дитини за кордон, не може чи не хоче продовжувати термін дії договору про патронат, то він зобов’язаний негайно, але не довше ніж протягом трьох робочих днів, повідомити про це консульську установу України за місцем свого перебування.

Наявність або відсутність положень проєкту нормативно-правового акта, які не відповідають принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

З аналізу законопроєкту №7443 вбачається, що зміни покликані забезпечити безпеку дітей, влаштованих під патронат, та дітей, які в період воєнних дій залишились без батьківського піклування і потребують захисту, догляду та виховання в безпечному та сприятливому сімейному середовищі.

Загалом, наведений законопроєкт в однаковій мірі поширюється як на жінок, так і на чоловіків, які організували форму тимчасового влаштування для дітей як сім'ю патронатного вихователя, а також на дітей, які в силу вимушених обставин, зумовлених війною, опинилися в складних життєвих обставин та відповідно потребують тимчасового влаштування до вирішення їхньої подальшої долі.

Відповідність Конституції України.

Стаття 51 Конституції України проголошує, що сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою. Згідно зі ст. 92 Основного Закону виключно законами України визначаються, зокрема, охорона дитинства, материнства, батьківства виховання тощо.

Запропоновані законопроєктом зміни мають на меті створити умови для забезпечення найкращих інтересів дітей, які внаслідок війни були влаштовані в сім'ї патронатних вихователів, такі зміни відповідають та не суперечать приписам Конституції України.

Відповідність європейським стандартам щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Стаття 3 *Конвенції про права дитини* вказує, що в усіх діях щодо дітей, незалежно від того, здійснюються вони державними чи приватними установами, що займаються питаннями соціального забезпечення, судами, адміністративними чи законодавчими органами, першочергова увага приділяється якнайкращому забезпеченню інтересів дитини.

Ця ж норма зазначає, що держави-учасниці зобов'язуються забезпечити дитині такий захист і піклування, які необхідні для її благополуччя, беручи до уваги права й обов'язки її батьків, опікунів чи інших осіб, які відповідають за неї за законом, і з цією метою вживають всіх відповідних законодавчих і адміністративних заходів.

У зв'язку з тим, що внаслідок війни велика кількість дітей опинилася в складних життєвих обставинах, без батьківського піклування, тому влаштування таких дітей в сім'ї патронатного вихователя без прив'язки до родинних відносин між ними з можливістю продовження терміну перебування дітей в таких сім'ях надасть можливість останнім жити та виховуватися у сприятливому та безпечному сімейному середовищі до тих пір, поки в країні існує нестабільна та невизначена ситуація, пов'язана з воєнним станом та бойовими діями.

Зауваження.

Як вбачається зі змін, які пропонуються законопроєктом №7443, вони є тотожними та аналогічними до вже існуючих норм законодавства, які містяться в постанові Кабінету Міністрів України від 10.05.22 року за № 581 «Про внесення змін до Порядку створення та діяльності сім'ї патронатного

вихователя, влаштування, перебування дитини в сім'ї патронатного вихователя», якою фактично Уряд спростив порядок влаштування дітей у сім'ю патронатного вихователя на період дії воєнного стану. Так, наведена постанова № 581 також передбачає, що *до сім'ї патронатного вихователя за необхідності та за згодою патронатного вихователя можуть бути влаштовані діти, які не є рідними братами та сестрами або такими, що виховувались в одній сім'ї.*

Окрім цього, постанова встановлює, що строк перебування дитини у сім'ї патронатного вихователя визначає служба з *урахуванням обставин надзвичайного або воєнного стану* та готує відповідний проєкт розпорядження голови сільської, селищної, міської ради.

Поміж того, ця ж постанова передбачає, що якщо патронатний вихователь, який перебуває за кордоном, не погоджується на продовження строку дії договору чи у разі виникнення обставин, що унеможливають його виконання, останній зобов'язаний невідкладно повідомити про це консульській установі в країні перебування.

З наведеного випливає, що зміни, які пропонуються законопроектом узгоджуються з тими, які вже існують в національному законодавстві на рівні підзаконних нормативно-правових актів. Водночас зміни законопроекту №7443 в частині, що стосується можливості продовження строку перебування дітей в сім'ї патронатного вихователя до припинення чи скасування правового режиму воєнного стану в більшій мірі конкретизують термін перебування дітей у порівнянні з постановою №581.

Висновок.

Законопроект є гендерно-нейтральним, оскільки в однаковій мірі стосується чоловіків та жінок, які утворили сім'ю патронатного вихователя задля допомоги дітям, які опинилися в складних життєвих обставинах. Крім того, проєкт закону першочергово спрямований на створення безпечних та сприятливих умов для проживання дітей, які внаслідок війни вимушено опинилися без батьківського піклування та турботи, що безсумнівно відповідає принципу «забезпечення найкращих інтересів дітей».